

GUBERNANTE DEO UNI TRINO!
 Indulcu Amplissimi Ordinis
 Philosophici

In Regia & Illustri Academia Aboënsi,
 PRÆSIDE,
VIRO Celeberrimo,

DN. PETRO HAHN,

Phys. Profess. & Biblioth. Reg. & Ord.
 Præceptore & Promotore suo
 honoratissimo,

DISSERTATIONEM PHLOSOPHICAM
 DE

DEO
 ESSENTIA,

*Candidæ φιλοσοφίας Διδασκεῖν,
 Liberalis Exercitii Gratia,
 quā par est modestiā, ventilandam submittit*

GISLO UNNERUS
Smolandus.

ad d. 12 Decemb. A.M. DCCIII . h. ab. 8. ans.

Exc. Jo. WAL.

LECTORI CANDIDO VITA SALUS!

B

X ungue leonem si estimare
Tibi libuerit, certo scio, o-
pellam hancce, mihi non
laudi, sed virtus verti; ce-
nui enim filo, crassaque
(ut ajunt) Minervâ que
heic contexta sunt, Materie sublimitati,
malè respondere vides, in dubio ergo
semper fuit animus meus, num Tibi Ar-
gumentum hocce mobile, juxta vero diffi-
culturibus variis implexum, sed à me
inconcius longè quam fas est, deline-

atrum, sibi auderem: sed in causa fuis
angustia, non temporis modo, ita ut que
in eam ampio argumento mittenda es-
sent vel eligenda, perspicere non licet,
sed Et rei, ut mibi certè invito, calamum
excuteret, ne plura huic insumerem: qua-
propter eo fere res redierat, ut mi animum,
aliorum, quorum reverentur nomen, suffra-
gia reddidissent, Et operam Et oleum per-
didissem infelix: Te itaque Oro Et Obte-
stor, ut pro solito Tuo Candore, ea que
à me vacillanti calamo hic conjecta sunt,
serena fronte excipere Et in meliorem par-
tem interpretari haud dedigneris. Vale!

§. I.

Ardui laboris opus est de DEO. ESSENTIA philosophari, nam ut olim, ita nec hodieque defunt, qui temerario ausu DEO maximè simplici & absolutissimè perfecto, non levem imperfectionis labem, verum eo ipso sibi quoque immanem peccati maculam adspicunt: è sectis Philosophorum multi contra rectam rationem & naturale lumen hallucinati, erroneas de summo Ente foverunt opiniones *Vid. Theol. natur. B.D. Steph. Klotz pag. 247. 248. & seqq.* Inter Hæreticos plurimi, utpote Manichei, Priscillianisti & Photiniani &c. per paradoxa sua dogmata tam Simplicitatem, quam Perfectionem supremæ Essentiae labefactarunt. Profitetur in iis nomen Conradus Vorstius, qui dicere non erubuit in Tract: de DEO pag. 209. seq. & 247. In DEO dixerit aliquid diversitatis inesse, ut

A

alio-

aliud sit ipsa substantia DEI videns, aliud vita seu vis illa, per quam vivit, Esse in DEO aliud atque aliud per naturæ necessitatem ab eterno, neque esse simpliciter & omni modo vera axiomata, in DEUM non eadere ullam diversitatem aut compositionem, Item nullum in DEO accidens esse. Denique quid de insanâ blasphemia Talmudistarum? Quid de delirio Cerdonianorum? Quid de aliorum Antropomorphiticis & Vegrandibus erroribus dicam? Indigni certe sunt, qui sollem adspiciant hi tales, quos non puder objectionibus ē spinosa rationis humanae officina depromptis, summam DEI simplicitatem & perfectionem impugnare, variaque contra eam dogmata blasphemico ore eructare.

§. II.

Vindicaturus igitur tam simplicitatem, quam perfectionem summi Entis principio DEUM non modo Ens in concreto, verum etiam Essentiam in abstracto recte dici assertum ibo. DEUM (^a) ut Ens in concreto sistic ipsum DEO soli pro-

proprium & divinæ naturæ significati-
vum nomen, Hebræum יְהוָה; cui ut po-
test, accedit Græcum οὐ; & Latinum
qui est vel existens: derivatur hoc nomen
DEI in hebræa lingua à radice חָוֹת fuit,
extitit; formatione planâ, per (i) forma-
tivum nominis ab initio additum: reli-
quæ autem tres literæ integrum radicem &
solam exhibent: Significat ergo hoc no-
men eum qui ab solite, seu excellentissi-
mo modo est & subsistit nimirum à se-
metipso, quique cæteris omnibus τὸ ἐντας
& Essentiam confert, ut infra patebit. Hinc
DEUS se appellat Γὰρ ὅτι Ex 3. cap. Mosi
namque nomen Jehovah sciscitanti re-
spondet Dominus אֶחָד אֲשֶׁר אָתָּה I am
qui Ego; Et paulo post שְׁלַח נִיְשָׁא
אֲתָּה לְכָם Ego misse me ad vos: hoc nomen
הָיוּ ejusdem est significationis cum
priori nomine: derivatur enim à radi-
ce הָיוּ, quam significationem prorsus
convenire cum הָיוּ constans Doctorum
sententia est: Quia vero est prima per-
sona futuri, proprie Ego denotat, unde
absolutam perseverantium DEI in Essendo

COD.

concipimus, quam suâpte natura habet
 à nullo alio dependentem: Et in Apo-
 calypsi Joh. Cap. I. v. 8. ἐγώ εἰμι τὸ Αὐτόν
 τὸ ὁ, ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ ὁν καὶ ὁ οὗ καὶ
 ὁ ἔρχομενος ὁ παντοκράτωρ: contra fidem igi-
 tur Catholicam & sacram scripturam
 pugnaret, si quis DEUM *Ens* esse vel
 negaret vel dubitaret: id quod pluri-
 bus adhuc probari posset & monstrari
 DEUM sub latitudine *Entis* contineri,
 nisi res esset satis manifesta: Nam
 aut DEUS erit *Ens* aut *non Ens*, eo quod
 inter *Ens* & *non Ens* tanquam contradic-
 toriè opposita aliud medium non in-
 terveniat; At *non Ens* dici minime po-
 test, cum omnium maximè & longil-
 simè recedat à nihilo, imo ita sit ex-
 tra nihil, ut *non Entis* ne umbram qui-
 dem in se contineat *Conf.*, *Jac.*, *Mart.*, *Ex-
 aget*: *Metaph.* L. 2. Th. 3. sed habeat τὸ *Eſſe*,
 ut qui à nullo eſt extra ſele, ſed à /
 ipſo quique omnibus ut ſint eſt cauſa
 eſſendi, & ſine quo ne momento qui-
 dem eſſe poſſunt, & ad quem comparata
 omnia alia *Entia* quaſi nihil ſunt *Eſſa.* 40. 15.

Ergo nomen illud ὃ ἦν Β. Patribus semper vīsum fuit χριστός πάντων τῶν ἐπὶ θεῷ λεγομένων ὄντος τοῦ οὐρανοῦ ut Damasc. appell. de Orth. fid. L. I. C. 9. ὅλον γὰρ εἰν αὐτῷ συλλαβὼν ἔχει τὸ ἔνναιον ὡς ὅντες πέλαγος ἀστέρων καὶ ἀόριστον.

§. III.

DEUM (β) rectè dici *Essentiam* in abstracto perswasissimi sumus: Ex dictis enim Scripturæ, modo in probationem, quod DEUS est *ens* allatis, constat *Essentiam* quoque merito nominari posse; ad locum Apocal. I. v. 8 inquit non nemo Quia DEUS in Apocalypsi de se dicit, οὐκ εἰς οὐδὲ, & bona Grammatica ratione αὐτὸς εἶναι formatur ἀστερία: ideo vocabulum *Essentialia* non omnino alienum est & peregrinum à Divinis Scripturis, quamvis totidem literis & syllabis ibi non extat, quemadmodum neque Vox Græca illi respondens, Scil. quoad significationem, quæ heic attenditur, res ipsa tamen perspicue in illis traditur: DEO enim adscribitur *Natura* Gal. 4. 8. Et expressè

Divina Natura 2. Pet. 1. 4. Item Θεότυς
 Col. 2. 9. Θεότυς Rom. 1. 20. Quæ om-
 nia nihil aliud sunt, quam *Divina Essentia*. Porro ob summam DEI simplicita-
 tem multoties nominatur DEUS non
 solum verus sed & abstractive *veritas*,
 non sapiens sed & *sapientia*, non luci-
 dus modo sed & ipsa *lux* &c. quis Er-
 go de DEO *Essentiam* in abstracto, ma-
 gis quam *Ens* in concreto negaret?
 Nec est quod metuas ideo in DEO ali-
 quam compositionem, quasi sit aliquid
 compositum ex *Essentia* & habente *Essen-
 tiam*, siquidem is talis modus nostræ
 cognitionis, non rei significatæ, sed fal-
 tem nostri intellectus imperfectionem
 arguit, qui simplicia non potest intelligere,
 nisi per modum compositorum;
 Est ergo *Essentia* in DEO non per com-
 positionem aliquam ejus ad DEUM quasi
 ad *subjectum*, sed per veram *identitatem*,
 ita ut proper infinitatem sui sit perfecte
 ταῦτα cum ipso DEO, cuius est *Essentia*;
 sed de hisce in sequentibus pluribus
 dicturus ero.

Essentia porro DEI, prout Essentia DEI,
Est, involvit absolutam necessitatem
existendi, & formaliter dicit *Essentiam*
simpliciter necessariam, quæ neque po-
euit incipere vel non *Esse*, utpote ex
qua omne *Esse* proficiuntur, neque po-
test desinere, utpote cui omnis contin-
gentia repugnat ob simplicissimam actu-
alitatem, quæ non tantum indifferen-
tiam ad *Esse* & non *Esse*, quæ est in
creaturis, sed & omnem formam à se
distinctam omnemque potentiam pas-
sivam abhorret, quippe quæ non tantum
compositionem, verum etiam magnam
in DEO dicunt imperfectionem, id quod
postea manifestius evadet; Hinc si DEUS
Ens est simpliciter *necessarium*, omnino
Ens erit simpliciter *primum*; ratio con-
sequentiæ, quia quod necessario existit,
semper existit & ab æterno: Quid
magis? Quicunque aliunde non habet
sui originem, ille rerum omnium exi-
stendi causa est, atqui DEUS aliud se
prius non agnoscit, quod illi causa esse

potuit ut existeret; Ergo DEUS omnis
 alius Essentiæ extra se causa est; *Essen-
 tie inquam* Divinæ omnis alia Essentia su-
 am debet originem & ab ea necessa-
 rio & immutabiliter pendet, ita ut si
 per impossibile Illa non esset, impos-
 sibilis quoque foret omnis alia Essentia,
 & nihil actutum redigeretur, nisi
 ab illa assiduè dependeret *Conf Philos.*
Burg. Metaph. Tract. 3 pag. 339. Huc acce-
 dit dictum Syracidis Cap. 43. 29. ἡ τῶν
 ἔστιν αὐτὸς Ἰψε (DEUS) εἰσὶ οὖν, οἵ
 ποτε σανὴ elegans est Divinæ Essentiæ τεγί-
 Φρατερούς quia in ipso velut fonte, omni-
 um rerum perfectiones, seu omnis Entis
 plenitudo, per eminentiam habentur,
 vide *B. D. Calobii Metaph. pag. 253.* ita ut
 non solum sit prima Entitas, Veritas, bo-
 nitas, sed & omnis Entitas, imo vero summa,
 Simplicissima & perfectissima Essentia.

§. V.

Ulterius, quo pacto Essentia prædicetur
 de DEO, quo de creatis Entibus disisci-
 endum; de his nimirum (a) communi ra-

tione & per quandam participationem, unde
 commodissime Ens ad DEUM & crea-
 turas dicitur Analogum, Conf. Scheiblera
Metaphysicæ Lib. 2. Cap. 3. Art. 1. punct. VII.
 quod significat quidem unam rationem
 communem, non tamen unitatem vel
 modi essendi, vel ordinis essentialis,
 vel gradus perfectionis, quia Ens crea-
 tum dependenter est Ens, sive Ens per
 imitationem & habitudinem ad DEUM,
 qui illimitate & citra omnem partici-
 pationem Esse suum habet: at (β) de DEO
 singulariter & propriè enunciatur, & de-
 notat non id, quod aliquando non fuit,
 & potest rursus non esse; sed aliquid
 revera, & quidem modo prorsus sin-
 gulari, id est infinita cum perfectione
 existens, $\alpha\pi\lambda\sigma\tau\iota\sigma\nu$, $\alpha\pi\lambda\phi\psi\epsilon\varsigma$, $\alpha\pi\lambda\alpha\pi\delta\omega$; adeo-
 que inficias ire non possumus, ESSEN-
 TIAM prædicari de DEO, non tanquam
 genus de suis speciebus, nec ut totum de
 partibus, nec ut species de individuis,
 sed transcendentaliter, & alio quodam inef-
 fabili & incomprehensibili modo. B. August:
 L. 7. & D. Job, Osiander exercit. 5. de Trinit.

optimè Svarétz: docuit Disp. 5. Metaph.
sect: 1. Num. 6 *Essentiam DEI*, non esse
aliquid *Metaphysicè vel Logice commune*
vel universale, respectu trium persona-
rum, & si sit *hyperphysice communis*, se-
que communicet tribus personis, ut
natura suppositis, in quibus nec ab ipsis,
nec à se ipsa dividitur; sed hæc com-
municatio non facit universale, & re-
pugnat individuo, verum ea, quæ fit ad
plura ejusdem rationis inferiora species:
Est enim natura divina una numero,
in tribus personis, natura vero univer-
salis non est una *numero*, sed *commu-*
nione Essentiali, quæ supra unum est
in multis, *Vid Monlorium de univers. p. 446.*
ita ut in iis multiplicetur; sicut cum ani-
mal est genus & equus species, appellantur
tres equi & eadem tria animalia, *Aug. L. 7.*
de Trinit C. 8 cum Ergo tres personas
fatemur esse unam *Essentiam*, non tres
Essentias, quemadmodum tres equi,
tria animalia dicuntur, non unum, pa-
tet, ratione *Essentie*, non significari ge-

nus, nec nomine persone, speciem. Conf.
Theol. Nat. Doct. Klotz. Disp. de Essentia Div.
N. 54. ss. §. VI.

DEUM autem esse *meram* *Essentiam*,
& cui nihil extraessentialis admix-
tum sit, stabilit (*a*) *Essentia* *Divinæ*
infinitæ: cui nihil per naturam ad-
ditur, nihil detrahitur, sicut ē con-
trario, omni essentiæ finitæ, per natu-
ram ita aliquid addi possit, ut sui aug-
mentationem sentiat, sic etiam aliquid
adimi, ut diminutionem & mutatio-
nem experiatur; *Hæc*, præterquam quod
probat terminorum carentiam in *Essen-*
do, statuminat & *independentiam* *DEI*,
quâ apprehenditur, ut carens omni cau-
sa superiore, producente illum: quam
facile illi inesse intelligimus ex illis,
quæ leviter adduxi in *Thesi* 4. Et pu-
rissimam *DEI* *actualitatem*, quâ cogno-
scitur esse expers omnis potentiaæ pa-
ssivæ, ne summa ejus perfectio læda-
tur, & simplicitas; exultat proin a *DEO*
omnis potentia passiva, ut sit purus
ime

imo purissimus actus, ob infinitatem
 Essentiae & Essentialis perfectionis, ex-
 tra quam, in ipsa, nihil imperfectionem
 denotans relinquitur; est enim a se ipsa,
 imo a se ipsa, & per se ipsam, immu-
 tabiliter, indivisibiliterque existit. (¶ DEUM
 non habere admixtum Essentiae aliquod
 adscitum, probat ejusdem perfectio e-
 minens, quam Damascenus vocat τέλειον
 ὑπὲρ τέλειας καὶ τελείων: eminens ve-
 ro dicitur, non tantum quod emi-
 neat supra omnia, sed &, quod absque
 ulla sit aptitudine ut limitetur, atque
 sic, omnem includit perfectionem, con-
 tinentia eminenti, sibique convenienti;
 omnem contra imperfectionem exclu-
 dit, quia deficere nequit, quod absolu-
 tissime perfectum est. Jam, aliud at-
 que aliud, ab essentia DEI, vere & rea-
 liter diversum, multis modis dicit im-
 perfectionem, ut necesse sit, ab omni
 extraessentiali, remotissimum esse, quod
 debet perfectissimum esse: Quia vero
 DEUS est perfectissimum Ens, Ergo
 ab omni accidente extraneo purissimum,
 sua.

suamet solum **Essentia** constans, atque in
 ea, sine ullo accessorio, omnia alia conti-
 nens, quod erat concludendum. Adde (γ)
 quod alias DEUS Ens sufficientissimi esse
 nequeat, omniumque primum, quod, ultra
 primum esse suum, nihil capiat, quod pa-
 riter firmat suam *Essentia* in DEO sim-
 plicitatem; eatenus etiā DEUM perfectissi-
 mum esse nominamus; quatenus simpli-
 cissimum afferimus; Compositum enim
 est nomen multiplicis imperfectionis,
 importat siquidem dependentiam, tum
extrinsecam ab efficiente, tum *intrinsecam*,
 non tantum quae est mutuo inter par-
 tes, sed & illam, quae est totius com-
 positi, a partibus constitutivis, seu com-
 ponentibus; *Vid. B. Calov. Metaph. D. C.17.*
 πορίσμα I. Quidquid vero in DEI Eslen-
 tia simplicissima, est vel concipitur, nihil
 aliud est, quam ipsamet, tota, integra
 & individua DEI Esentia, non accidens;
 si enim quid accidentariam videatur præ-
 se ferre rationem, illud est τῇ ἀστίᾳ σύνδρο-
 μον *Conf. B. Jacob. Mart. Exercit. Metaph. L. 2.*
 de quo infra fusi, nec est pars Esentiae.

§. VIII.

Ulterius ut sententiam de DEO *mera
Essentia*, vel *Ente simplissimo*, & *ad eum
supradictum adstruam*, operæ pretium est
 Sigillatim adhuc ostendere, adversari ei-
 deum (a) *Omnem diversitatem*, h. e. DEUM
 nihil in se se diversum à se agnoscere:
 hic non minus prolixæ, quam commoda,
 fæse obtinet occasio, disquirendi de Attri-
 butis divinis, Essentiæ divinæ, instar ra-
 dicis, innixis, tenuitatis tamen ingenii
 probè conscius, de proprietatibus seu idio-
 matibus Divinis, sigillatim agere hic non
 eligo, præsertim cum hoc argumentum,
 ad Theologos potius pertinere videa-
 tur: saltem Theseos probandæ causa,
 videobo, *eadem in DEO dari, non tamen (a)*
ut passiones, verè & rigorosè dictas, que
πρωταγωνικῶς non sunt ipsa Essentia DEI,
quia hoc advertatur i. Simplicitati divi-
næ, nam attributa, realiter distincta ab
Essentia, important realem compositionem
ex subiecto & accidente; at, plura
extrema componentia, quæ inter se re-
ali-

aliter distinguntur, in DEO dari non possunt, ob summam DEI simplicitatem. Divinæ *independentiæ*, nam attributa illa, realiter ab Essentia distincta, erunt dependentia vel independentia, finita vel infinita; si *illud*, datur in Essentia independenti & infinita, aliquid dependens & finitum; si *hoc*, Ergo, præter Essentiam Divinam, plura erunt admittenda Entia, independentia & infinita, realiter ab illa distincta, quod implicat; Ast (β) *Identicæ*, quæ in se, & per se considerata, cum Essentia, & inter se, re ipsa unum & idem sunt, imo nihil aliud, quam ipsissima DEI Essentia, ita ut *diversitas* heic locum habeat nullum, quippe quæ evertit summam DEI unitatem, quæ omnem pluritatem respuit; summam DEI actualitatem, quæ omnem potentiam, ad recipiendum sive habendum aliquid extraessentiale abhorret; summam DEI perfectionem, quæ omnem perfectibilitatem, quæ esse possit ab alio extra essentiali, detestatur; summam DEI

immutabilitatem, quæ omnem mutationem, quæ oriri possit ab accidentibus, abominatur &c. sed *Eadem*, ne prorsus indistincta maneant, formale discrimen concipit inter illa noster intellectus, cuius cognitio per quam umbratilis est, ita ut, Essentiam divinam, unica adprehensione, distinctè intelligere & adæquatè exhaudire nequeat, ideoque necessum habeat, perfectioris intelligentiæ causa, Eam, diversis distinctisque conceptibus partire, distinctè itidem varios respectus, in eadem simplici & indivisa Essentia, formare, quos *Eadem* habet, vel admittit, vel in συνηγόσει ad alia, vel in σκέσει ad operationes. Sic ratiō sive mens, *justitiam* concipiendo, concipiū *Essentiam* divinam, quatenus se exerit per actum puniendi; & concipiendo *misericordiam*, eandem quidem *Essentiam* Divinam, sed qua actum misericordi ræpresentat; hinc sit, quia *justum esse*, diversus est à *miseratione* effectus, ut formale discrimen concipiāt natu-

ralis intelligendi ratio, quæ admodum
imbecillis est, in cognoscenda simplici
virtute DEI. Singulæ autem hæ con-
ceptiones, Essentiam DEI ita denorant
explicite, ut Essentia, cujus sunt attri-
buta, implicitè quidem; attamen for-
maliter & actualiter includatur, adeo-
que sensus identicus minimè evertatur:
hæc itaque distinctio, rationis puta ra-
tiocinatae, non supponit plures forma-
litates in DEO, sed in nostro concipi-
endi modo, & fundatur in diversis con-
notatis extrinsecis; ad quorum ordinem
attributa multiplicari, quin & formaliter
seu rationis opera inter sece differre,
salva nihilominus manente summa Esse-
tiæ simplicitate, ipso sole clarius est.

§. VIII.

(B) **O**mnenm compositionem realem, va-
riæ autem sunt ejusdem species,
i. Ex materia & forma, vel ex partibus
quantitatibus: hæc, DEO non potest com-
petere, utpote spiritui, & quidem infi-

C

ni-

nito, interminato, infigurato, intangibili, simplici & incomposito, imo hic compositionis modus, ne quidem intelligentiis competit: 2. Ex *subjecto* & *accidentis* vel ex *accidente* & *accidente*; quæ nec DEO tribuenda est; nam accidens rei convenire non potest citra aliquam mutationem, potest enim *adesse* & *abesse*. DEUS autem est prorsus immutabilis; accidens præterea est diversæ essentiæ à *subjecto* suo: nihil autem est in DEO, quod sit diversæ à DEO Essentiæ, uti hoc superiorius innotuit, & ulterius infra innotescet. 3. Ex *natura* & *supposito*: hæc compositio, in creatis quidem absolvit realem compositionis speciem, cum termini sint realiter distincti, ut res & rei modus, quod patet è separabilitate, nam potest suppositum, seu suppositalitas (ut vocant in abstracto) à natura separari, cuius exemplum habemus in mysterio incarnationis, siquidem natura humana, propriâ personalitate destituta, in aliena tñ λόγῳ ιπτοσάρᾳ subsistit, & à divina per-

persona suppositatur: sed in DEO seles
res non ita haber, in illo enim nihil
est, quod ab ipso separari potest; quare
licet DEO tribuatur denominatio na-
turæ, & in deitate distinctæ personæ
afferantur; nulla tamen realis ex natura
& supposito, in DEO fingenda est com-
positio, cum persona divina sic summè
simplex, & nullo modo composita; *partim*
quia ibi proprietas transit in perfectam
identitatem realem Essentiæ Divinæ;
partim quia Essentia Divina ex se est
simpliciter in ultima actualitate. 4. Ex
esse & *Essentia*, quæ neque DEO con-
venit; *sive* juxta nonnullos per *Essentiam*
intelligatur ipsa rei quidditas, seu
forma, ut vocant, rei *Metaphysica*, & per
esse, receptivitas Essentiæ, seu ipsius for-
mæ receptivum subjectum; *sive* juxta
mentem aliorum, Essentia (qua possi-
bilis) ab existentia, scilicet essentia actuali,
distinguatur taltem rationis opera; quia
DEUS non est indifferens ad esse actu-
ale & potentiale, sed est Ens necessaria.

rium, ut supra dictum est; de cuius Essentia est necessario esse, seu existere, ergo hanc quæ inde est ex essentia & existentia compositionem excludit: deinde non differunt in DEO id quo est, & id quod est DEUS, quemadmodum in creaturis compositione ex Esse & Essentia realis est, & dicit compositionem formæ, & habentis formam; Conf. Celeb D. B. Clotz. Theol. nat. p. 406. item Metaph. div. Calv. pag. 545. Denique 5. Ex Actu & potentia, quam in DEO etiam negamus, qui ab omni potentia passiva est remotissimus, neque ut reliqua Entia creata, ulteriores perfectiones suscipere, vel alio quando non esse potest.

§. IX.

Quod vero attinet compositionem rationis, quæ de se nullam infert imperfectionem, non video cur eadem in Ens summe simplex cadere non possit; est enim nihil aliud, quam rei in se unius & simplicis, in diversis conce-
ptis.

ptibus representatio, quæ non rei, sed intellectus nostri imperfectionem arguit: ut enim cum mens nostra in Ente summe simplici, velut partitur id, quod est de quidditativo conceptu, & reliqua quæ non pertinent ad quidditativum concep-
tum, partitio ista est non rei, sed rationis, sic & compositio hic supponitur non realis, sed rationis; quæ summæ DEI simplicitati obesse non potest: quamvis ex alio punto quædam composi-
tio rationis, ut DEO indigna, removeri debeat; cujusmodi est illa ex *genere* & *differentia*, prout genus & differentia summuncur in usu vulgari, & sensu Por-
phyrico, quia per ejusmodi conceptus, determinatio in objecto, seu ex parte rei, magna infertur imperfectio; horum enim unum est in potentia ad alterum, atque unum potest contrahere alterum; at, summa non modo DEI infinitas, sed & pura actualitas, ejusmodi conceptus determinabiles & determinantes, potentionales & actuantes abhorrent ex

qui-

quibus hæc fluunt argumenta: Conf.
Jacob. Mart. Metaph. L. 2. Theor. 7. pag. 709.
1. Quidquid ex genere & differentia com-
positum est, illud secundum se totum
infinitum non est, quia constat ex de-
terminatis & limitatis perfectionibus,
ex quibus nunquam fit infinitum per se;
At DEUS infinitus est, Ergo hac ra-
tione minime compositus. 2 Ex supe-
riore & inferiore conflatum, non habet
puram actualitatem: cum in illo repe-
tiatur contrahens, quod habet rationem
actus potentiam perficientis, & contra-
hibile, quod habet rationem potentiae;
at DEUS habet puram actualitatem,
uti ex superioribus perspicuum est, Er-
go ex superiore & inferiore conflu-
tus non est.

§. X.

Denique (γ) *Omnia accidentia, & pro-*
prie dicta inhaerentia removet i. Sum-
ma DEI simplicitas, quæ sine ulia ἡρωής
aut ταραλλαγῆς umbra est, ut superius
pro-

probavimus. 2. DEI perfectio, si enim in
DEO reperiretur aliquod accidens, rea-
pse à divina Essentia distinctum, id vel
à causa aliqua externa dependeret, vel
ab ipsa essentia divina emanareret: Si illud,
DEUS non esset suprema causa; si hoc,
in DEO esset aliquid natura prius &
posteriorius: itemque effectus, propriè di-
ctus, & esse participatum, ac Essentia
divina, respectu istorum accidentium,
esset in potentia passiva & receptiva,
quæ pugnant cum DEI perfectione. 3. Di-
vina immutabilitas: nam accidentia illa,
vel perficiunt Essentiam divinam, vel
non; si hoc, frustra sunt, nec sunt entia
realiter distincta ab Essentia DEI, quia
omne Ens dicit quandam perfectionem:
si illud, DEUS erit mutabilis: breviter,
quod pluribus enarrare possem dicam:
si accidentia DEUS admitteret, non
esset Ens recessarium, non Ens pri-
mum, non totus independens. Adde,
quod accidens realiter à subjecto diver-
sum, dicitur de illo παρούμενος ταῦτη
&

& concretive, non in abstracto, sed de DEO loquimur utroque modo: Et certè non facilè deprehendo, cui fini accidentia Essentiæ divinæ superadduntur, quia nec ad perfectionem: quomodo enim desumeret perfectionem ab accidente, quæ perfectissima est? nec ad operationem, quomodo enim sufficientiam aliunde mutuaretur, quæ ex se ad operationem sufficientissima est? nec ad ornatum, quia est talis, ut alterius extrinseci ornamenia non requirat Conf. Celeb. D. Klotz. Theol. Nat. p. 270.

§. XI.

Vorstius tamen Disp. 3. de DEO pag. 186. 187. seq. cuius impudentiæ antea me. minimus, contra urget i. decreta Divina, illa enim in DEO esse, & tamen ipsam DEI Essentiam non esse, varia namque sunt, atque inter se realiter, ut putat, distinctissima, imo contraria, E. G. decretum de prædestinatione, & de reprobatione; deinde etiam libera, Essentia

vero absolute necessaria & simplissima est; dari itaque in Deo quædam accidentia, quæ non sunt ipse Deus. 2. Personarum pluralitatem objicit, dicendo; aliam rem esse Patrem; aliam Filium, aliam spiritum Sanctum, & quidem ab Essentia Dei realiter distinctam. 3. Actiones quasdam urget, quæ non sint ratiōne, cum Essentia divina, sed aliquid illi accidens, & ad eam superveniens, E. G. quod sit creator, omnium sustentator, quod collatur, &c. 4. allegat affectus, iram, odium, amorem, consilium, quos scriptura Deo tribuere videtur, tanquam accidentia, uti Dei etiam, per suam animam jurantis, meminit sacra pagina, Amos 6. v. 8. Nec non vitam in seipso habentis Joh. 5. v. 26.

§. XII.

Verū frustra hos & alios hic Vorstius necrit contradictionis nodos, qui facili opera, à Theologis pariter ac Philosophis solvuntur: Dixerā supra, Deo adversari diversitatē & compositionem

unē realē, vel maximē eō, ut Vorstius
 qui hic in advertum nititur, hoc mi-
 nus nobis nunc, in remotione acci-
 dentis à DEO occupatis, facesseret
 negotii: Cum itaque DEUS jurat per
 animam suam, per seipsum jurat, Conf.
 Syst. Theol. D. Brochm. p. 124. Vitam
 quoque in semetipso ita DEUS ha-
 bet, ut sit ipsa vita I. Joh. 2. 2. non
 habens formam aliquam in se, per
 quam vivat, alias enim accidente quo-
 dam vivus esset, & non semetipso.
 Potest hic attendi ratio D. Bernhardi
 Serm. 80 in Cant. quæ talis est: Si vita
 sapientia, justitia &c. DEI, non est DEUS,
 quid est? aut enim DEUS est, aut aliquid
 quod non est DEUS, aut nihil, eqvidem non
 das DEUM esse, sed ne nihilum quidem ut
 opinor, dabis, quam (Essentiam puta aut
 sapientiam) usque adeo necessariam DEO
 esse fateris, ut non modo absque ea DEUS
 esse non possit, sed eā sit. Quod si alio
 quid est, quod non est DEUS, aut minor
 erit DEO, aut major, aut pars, ac quomodo
 minor, quā DEUS est? restat, ut aut ma-

forem fatearis, aut parem: sed si major,
 ipsa est summum bonum, non DEI, se-
 par, duo sunt summa bona, non unum,
 videsis eit. B. D. Lr. de Consid. Cap. VII.
 Nomina deinceps affectuum, quæ alle-
 gentur, in impugnanda simplicitate
 divina, per ἀνθρωπονάθεαν, id est, ta-
 lem loquendi modum, interpretanda
 sunt, quo affectus humani attribu-
 untur DEO, non quod ei insunt, sed
 quod similia eorum affectum, sive
 perturbationum effecta, in creatu-
 ris, de DEO prædicentur; ac pro-
 inde sunt prius ab omni imperfe-
 ctione purganda, quam assignentur
 DEO: in promptu est Theologorum
 cautio: quæ in scripturis καθ' ιμᾶς
 nostro more dicuntur, accommodare
 debemus ad τα ὑπὲρ ιμᾶς, & quæ
 ἀνθρωπονάθες scriptura loquitur, θεω-
 ρεῶς intelligere. Actiones insuper
 DEI distingvimus, ut argumentum
 Vorstii, ab illis peritum corruat, in
 immanentes & transiens, hec non sunt

realiter rauſo nū cum Essentia Divina, quatenus scil. terminantur in creaturis; DEO etiam nihil accedit intrinſicè, cum aetu creat, quod non fuerit in illo, antequam aetu crearet, licet in creature, quæ hujus actionis terminus est, quædam accedat perfectio: *Conf. D. Klotz.* p. 284. dicam simpliciter: *Accidens prædicabile DEO alienum non est, sic esse creatorē, accidentaliter de eo enunciatur prædicatione extrinſeca; est autem prædicamentale, quod subiecto inhæret;* tale enim in DEUM non cedit, quia compositionem ex subiecto & accidente infert. *Conf. D. Gerherd disp. Isag.* p. 116, *Item Thesaur. Disp. Heunisch.* p. 120. Personarum denique simplicissimarum veritas, non tollit *Essentiæ simplicissimæ veritatem*, ut vult Adversarius, ratio est: quia licet *pluralitas personarum omnino detur in DEO*, ob distinctionem personarum S.S. Trinitatis inter se *realēm*; non tamen sunt in DEO *pluralitatis extrema componētia realia*, utpote quæ ne-

nequeunt uniri, sine operatione causa efficientis, qualis respectu DEI dari non potest, cum ipso nihil sit prius. *Vid. D. Grau. Illust. disp. i. Q. 8.* diserte quoque tradit scriptura, apud DEUM non esse *παραλλαγὴν*, η τροπής αποσκιασμα. *Conf. syst. Theol. D. Broc. mandi p. 124.* Item Heunisch. rediv: pag. 119.

§. XIII.

Latissimus certè sese nunc aperit campus dissenserendi super *Decretis divinis, Actionibus DEI liberis & actibus intellectus & voluntatis Divinæ*, sed in eundem exspatiari prohibuit, partim angustia temporis, partim, quæ à vento, in eodem, adverso, egestæ sunt harenarum moles, maxime vero, virium ingenii imbecillitas; nihilominus tamen, ut quid roboris insit Vorstii argumentationi videam, de modo volendi in DEO, pauca in antecessum libabo: eum scil. i. esse simplicissimum, sicut Essentia DEI unicata est & simplicissima *Vid. Disp. VIII. B. D.*

Klotz.

Klotz. de Volunt. DEI. 2. Perfectissimum,
propter identitatem ejus ad Esse
DEI, æquè ac reliquorum attributo-
rum. 3. Immutabilem & constantem, non
ratione *objecti*, namque manet in se
immutabilis voluntas, qua DEUS mun-
dum voluit creare & tandem eun-
dem volet destrui; nec ratione *neces-
sitatis agendi*, quasi agere aliter non
possit, sed necessario agat quidquid
agit, quia DEUS est agens liberum;
sed ratione *volitionis* ipsius, sive decreti;
quia omnia maturo judicio, nec in-
consulto decernit, ideo nisi arguere
velis DEUM inconstantiae, vel im-
perfectionis, eum in voluntate, seu
decreto, immutabilem dices *Vid. cum-
dem pag. 726. & seqv.* Quod ad obje-
ctionem ipsam, notandum *decreta* in-
tra Deitatis sinum, considerata vel sub-
iective, seu *actiue*, & respectu *actus ve-
bendi* in DEO, non esse varia, sed ipsam
Essentiam decernentem, ita ut DEUS
seipso & sua *Essentia* omnia intelligat,
proponat, & decernat: nec opus ha-
be-

beat uillo reali actuum accessu, aut suc-
cessu, aut sicut in nobis fit, naturali
emanatione eorum, à potentia intelli-
gendi & volendi, quibus tandem con-
currentibus aliquid decenat. *Conf. syst.*
Theol. B. D. Brochm. loc. sup. cit. Item *B.*
Klotz. Theol. nat. Disp. V. de attributis in
genere. Hinc nequicquam habefactatur
summa DEI simplicitas per sua decre-
ta: quæ saltem extra Deitatis sinum, seu
terminative vel *objectivè* considerata va-
ria sunt, & vel à DEO, vel inter se re-
aliter distincta, sunt enim sic, nihil ali-
ud quam res decretæ. Jam quando
viribus ingenii, licet non voto satis-
factum est video, argumentum hocce,
difficultatibus aliis oppido quam mul-
tis, & controversiis non levibus spino-
sum, dimitto, satis habens ostendisse,
DEUM Essentiam non sine grandi My-
sterio coli debere, ob simplicitatem
summam, bonitatem, sapientiam &
perfectiones, quarum plenus est: hæ
enim tales, tamque immensæ sunt, ut
si totus mundus libris esset refertus,

omnesque creaturæ scriptores essent,
 atq; omnes maris aquæ attramentis:
 prius tamen omnes libri implerentur,
 scriptores cuncti defatigaretur, ma-
 req; ipsū exauriretur, quā condigne
 & ut revera est, vel una sola illarū per-
 fectionum describeretur: Quid vero
 ego simplicitatis & perfectionis Essent-
 iæ divinæ defensione, ut potui, ut va-
 lui defunctus? Certo scio delicatis &
 doctioribus, hoc meum specimen, quia
 non ab omni parte politum est, repre-
 hensione dignum videri; benigniorem
 tamen censuram ex ipsius argumenti
 difficultate & bonorum facilitate mi-
 hi promitto. Sed nec duriorem recu-
 so, aut graviter & iniquo animo excipi-
 am feramye; Quid enim mihi gratius
 esse possit, quam à doctis corrigi, ab
 aliis incitari? maledicta si quis elegerit,
 non sine nocimento Auctoris transfi-
 bunt: Bonis autem placuisse sat est.
 DEO, quod superest, Enti simplissimo
 & perfectissimo sit laus, honor
 & gloria, in perpetuas
 æternitates.